

שאלות חזרה – מסכת סוכה (פרק שלישי)

שאלות ארוכות

שאלה מס' 1

"העוסק במצוה פטור מן המצוה" (כה).

א. מה הם שני המקורות שהובאו בגמרא להלכה זו?

ב. מה דין הכונס את האלמנה ודין אבל לעניין קריאת שמע, ומדוע?

תשובה

א. (1) "בשבתך בביתך פרט לעוסק במצוה ובלכתך בדרך פרט לחתן" (2) "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם וגוי אותם אנשים מי היו... עוסקין במת מצוה היו שחל שביעי שלהן להיות בערב פסח"

ב. חייבים, והסיבה: אלמנה - כונס אלמנה לא טריד, אבל - טריד טירדא דרשות (שאף על פי שהוא חייב לנהוג אבילות של נעילה רחיצה וסיכה להראות כבוד מתו אינו חייב להצטער)

שאלה מס' 2

"רבי אליעזר אומר ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת ביום ואחת בלילה" (כו).

א. מה המקור/הטעם לשיטת ר' אליעזר?

ב. מהי שיטת חכמים בנוגע לחיוב סעודות בסוכה, ומה המקור לכך (כלומר מתי חייב אדם לאכול בסוכה ומתי פטור ומדוע)?

תשובה

א. "תשבו כעין תדורו" – מה דירה אחת ביום ואחת בלילה אף סוכה אחת ביום ואחת בלילה.
ב. "אין לדבר קצבה (2) חוץ מלילי יו"ט ראשון של חג בלבד". המקור: (1) כדירה מה דירה אי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל אף סוכה נמי אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל. (2) ואילו ביו"ט ראשון של סוכות חייב כי זה נלמד בגזירה שוה "חמשה עשר" מחג המצות.

שאלה מס' 3

"נשים ועבדים וקטנים פטורין מן הסוכה" (כח).

א. מדוע בלי ה"הלכתא" הייתי חושב שנשים חייבות, והרי זו מצות עשה שהזמן גרמא? (2) תשובות)

ב. גרים וקטנים – האם חייבים בסוכה מהתורה או מדרבנן? – נא לפרט

תשובה

א. (1) "סייד אמינא תשבו כעין תדורו מה דירה איש ואשתו אף סוכה איש ואשתו קמ"ל" (2) "סייד אמינא יליף חמשה עשר חמשה עשר מחג המצות מה להלן נשים חייבות אף כאן נשים חייבות קמ"ל"

ב. גרים חייבים מהתורה. קטן שהגיע לחינוך – חייב מדרבנן. קטן שלא הגיע לחינוך – פטור אף מדרבנן ושמאי מחמיר.

שאלות קצרות

1. "טבעה ספינתו בים" – האם חייב בקריאת שמע, ומדוע? (כה.)

תשובה

חייב, כיון דלא טריד טרדה דמצוה

2. מדוע לא ניתן לעשות חופה בסוכה (2 דעות), ומה איכא בינייהו? (כה.)

תשובה

משום ייחוד, משום צער חתן – איכא בינייהו דשכיחי אינשי דנפקי ועיילי להתם

3. "שומרי גנות ופרדסים פטורין בין ביום ובין בלילה – וליעבדי סוכה התם וליתבו" – מה שני

התירוצים שהובאו בגמרא? (כו.)

תשובה

(1) תשבו כעין תדורו (2) פרצה קוראה לגנב

4. באיזה הקשר/דין הוזכרה "שינת הסוס"? (כו.)

תשובה

אסור לאדם לישן ביום יותר משינת הסוס

5. באיזה הקשר/דין קרא רב יוסף על אביי "עד מתי עצל תשכב מתי תקום משנתך"? (כו.)

תשובה

"אביי הוה ניים כדמעיל מפומבדיתא לבי כובי" (וזה נאמר לאחר הדין של "אסור לאדם לישן ביום יותר משינת הסוס").

6. "חזר בו רבי אליעזר" – ולכן כמה סעודות חייב לאכול בסוכה (לפי רש"י)? (כז.)

תשובה

סעודה אחת - אין לדבר קצבה חוץ מלילי יו"ט ראשון בלבד.

(אך לליל יו"ט ראשון יש תשלומין, בניגוד לדעת חכמים).

[הערה: זה לפי רש"י, ויש בתוס' 2 פירושים נוספים]

7. מה נלמד מהפסוק: "מדוע את הולכת אליו היום לא חודש ולא שבת"? (כז.)

תשובה

חייב אדם להקביל פני רבו ברגל

8. באלו שני מועדים בשנה אמר ר' יוחנן בן זכאי "הגיע עת לעמוד מבית המדרש"? (כח.)

תשובה

ערבי פסחים וערבי יום הכפורים

9. "אביי הוה קא יתיב קמיה דרב יוסף במטלתא. נשב זיקא וקא מייתי ציבותא. אמר להו רב יוסף: פנו לי מאני מהכא. אמר ליה אביי: והא תנן משתסרח המקפה?" מה ענה רב יוסף על קושיית אביי? (כט.)

תשובה

לדידי כיון דאנינא דעתאי כמי שתסרח המקפה דמי לי

10. מה נלמד מהפסוק "ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים"? (כט.)

תשובה

"אין לך כל אומה ואומה שלוקה שאין אלהיה לוקה עמה"